

ADVIES OVER HET UITVOERINGS- EN

IMPLEMENTATIEBESLUIT ASIEL- EN

MIGRATIEPACT 2026

Samenvatting

Inleiding

Op 25 juni 2025 heeft de Adviesraad advies uitgebracht over de wet voor de uitvoering en implementatie van het EU Asiel- en migratiepact (hierna: de wet). Deze wet is nader uitgewerkt in een implementatie- en uitvoeringsbesluit. Dit advies gaat in op het ontwerpbesluit, dat vooral over wijzigingen van het Vreemdelingenbesluit 2000 gaat.

De Adviesraad stelt vast dat de kaders in de nationale regelgeving onduidelijk zijn. Dat heeft gevolgen voor de rechtsbescherming van migranten en heeft ook nadelen voor uitvoeringsorganisaties als de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). De Adviesraad pleit voor duidelijkere kaders om procedurele waarborgen te behouden. Het gaat dan bijvoorbeeld om het behouden van de voornemenprocedure (of het vinden van een geschikt alternatief) en om in de regelgeving vast te leggen hoe aan de belangen van kinderen wordt getoetst.

Onvoldoende borging in de wet

De regering kiest er vanwege 'de continuïteit en de consistentie in de uitvoering' voor om veel onderdelen van het pact niet in de Vreemdelingenwet, maar in lagere regelgeving vast te leggen. Met deze invulling wordt niet voldaan aan het uitgangspunt dat de delegatie van regelgevende bevoegdheid in de wet zo concreet en nauwkeurig mogelijk wordt neergelegd. Het parlement is onvoldoende betrokken bij de voornaamste keuzes over de inhoud van het recht. Een voorbeeld hiervan is dat de inrichting van de screeningsprocedure wordt overgelaten aan de minister van Asiel en Migratie. Er zijn onvoldoende waarborgen ingebouwd dat in de screeningsprocedure sprake is van een onafhankelijk toezichtmechanisme. De Adviesraad vindt dat de regering beter moet uitleggen hoe het toezicht op de screening wordt vormgegeven, welke rol de verschillende instanties daarbij hebben en welke waarborgen voor onafhankelijk toezicht worden ingebouwd.

Kernbegrippen niet goed uit- en vastgelegd

Daarnaast vindt de Adviesraad dat kernbegrippen onvoldoende worden vastgelegd in de Vreemdelingenwet. In het advies over de uitvoerings- en implementatiewet bij het pact heeft de Adviesraad aanbevolen om het begrip 'proportionele dwang' in de Vreemdelingenwet vast te leggen en in te kaderen in het Vreemdelingenbesluit. Dat is nodig voor een goede rechtsbescherming van migranten. Ook stellen we vast dat het begrip 'gekwalificeerd medisch personeel' nergens wordt toegelicht, in de Vreemdelingenwet noch in het Vreemdelingenbesluit. Een betere inkadering van dit begrip is nodig om ervoor te zorgen dat personeel voldoende medisch gekwalificeerd is om kwetsbare personen voldoende bescherming te bieden.

Te weinig procedurele waarborgen

De regering schrapt nationale procedureregels om de asielprocedure te verkorten. De Adviesraad vindt dat het voorstel daarin doorschiet. Er worden te weinig waarborgen behouden om nog zorgvuldige besluiten te kunnen nemen. Gebreken in asielbesluiten leiden ertoe dat de zwaarte van een gemiddelde beroepszaak toeneemt, waardoor de werklast voor de IND, de rechtshulpverlening en de rechtspraak toeneemt. De Adviesraad beveelt aan om bestaande waarborgen te behouden of alternatieve waarborgen te vinden waarmee de zorgvuldigheid van de asielprocedure wordt gegarandeerd. Dat is een verplichting op grond van het Europees en nationaal recht.

Geen beoordelingskader voor het wegen van belangen van kinderen

Het belang van het kind krijgt vaak te weinig gewicht in de asielprocedure. De Adviesraad blijft benadrukken dat het belang van het kind een eerste overweging moet zijn bij alle maatregelen betreffende kinderen. Om dit te waarborgen beveelt de Adviesraad aan om deze algemene norm vast te leggen in de Vreemdelingenwet en nader uit te werken in het Vreemdelingenbesluit. Het uitgangspunt is dat minderjarigen uitsluitend in vreemdelingenbewaring worden geplaatst als dat in hun eigen belang wordt geacht.

Vreemdelingenbewaring kan vaak worden opgelegd

In de Nederlandse wetgeving zijn gronden opgenomen voor het opleggen van een bewaringsmaatregel. Uit die gronden moet een onderduikrisico blijken. De Adviesraad vindt de lijst met gronden onvoldoende doordacht. Niet alle gronden zijn namelijk als verwijtbaar aan te merken, er bestaat overlap tussen gronden en sommige gronden zijn eigenlijk altijd aanwezig. Hierdoor wordt het vereiste dat er minimaal twee gronden aanwezig moeten zijn gemakkelijk vervuld en is het (te) vaak mogelijk een bewaringsmaatregel op te leggen. De Adviesraad beveelt aan om de lijst met gronden kritisch te bekijken, herhaling van gronden te voorkomen en gronden die eigenlijk (bijna) altijd aanwezig zijn zoveel mogelijk te laten vallen. Ook moet de regering beter uitleggen hoe wordt voldaan aan de verplichting om het bestaan van een onderduikrisico individueel te beoordelen.